

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomanta:	Mgr. Jakub Pitra
Téma práce:	Trestní odpovědnost právnických osob
Rozsah práce	66 stran celkem, z toho 55 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce:	17.2.2024
Vedoucí diplomové práce:	Doc. JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Trestní odpovědnost právnických osob je od přijetí zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále jen „TOPO“), tradičním tématem, kterým je vhodné se zabývat i v kandidátských pracích. Toto téma silně rezonuje i v odborné literatuře, jsou mu věnovány konference (a to i s mezinárodní účastí), je k tomu již relativně bohatá judikatura. Některé otázky jsou však stále živé, dostatečně neprobádané, judikaturou doposud neřešené, jako je tomu např. v otázce postihu právního nástupce právnické osoby, již je trestná činnost přičítána. Těmto posledně uvedeným aspektům se také chtěl autor věnovat, jde o téma nosné, které je též nyní velmi aktuální, a proto i vhodné ke zpracování v kandidátské práci.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

- teoretické znalosti – byly potřeba znalosti především z oboru trestního práva hmotného i procesního, ale též ústavního, obchodního i jiného civilního, jakož i případně z doprovodných věd kriminálních, zejména pak kriminologie a kriminální politiky,
- vstupní údaje a jejich zpracování – autor se chtěla zabývat současnou právní úpravou a jejími možnými změnami, musel proto vycházet z jejího výkladu v odborné literatuře a judikatuře, mohl zohlednit též zkušenosti zahraniční či historické,

- použité metody – v zásadě odpovídají tématu, autor zvolila metodu převážně deskriptivní s navazující analýzou a syntézou.

3. Formální a systematické členění práce

Autor rozčlenil svou práci do 5 číslovaných kapitol, k nimž přidal nečíslovaný úvod a závěr. Nejprve se věnoval historii zavádění trestní odpovědnosti právnických osob v České republice a otázkám s tím souvisejícím, ve druhé kapitole se zabýval možnými koncepcemi takové odpovědnosti a principy, na kterých tato odpovědnost u nás stojí. Třetí kapitola je věnována klíčové otázce přičitatelnosti jednání fyzické osoby právnické osobě, zvláštní pozornost autor věnoval úpravě § 8 odst. 5 TOPO. Ve čtvrté kapitole se autor zabýval velmi aktuální otázkou přechodu odpovědnosti právnické osoby na právní nástupce, v čemž pak pokračoval i v kapitole 5. (v tomto ohledu nepůsobí zcela koncepčně rozdělení tématu do těchto dvou kapitol). Pro analytickou a syntetickou část je jinak možno ocenit především poslední dvě kapitoly. Proti zvolené systematické (s uvedenou drobnou výtkou) nemám zásadních výhrad.

4. Vyjádření k práci

Autor správně postupoval od obecného ke zvláštnímu, představil v rozumném rozsahu probírané téma, zbytečně na omezeném rozsahu nerozváděl v odborné literatuře dobře popsané a rozebrané problémy, stejně tak na nezbytné minimum omezil historizující a teoretické výklady. Pozornost pak soustředil na aktuální téma přechodu odpovědnosti na právní nástupce, všímá si (a to i za pomoci dosud publikovaných prací) úskalí stávající právní úpravy, kterou (podobně jako jiní) podrobuje kritice především pokud jde o sukcesi singulární. Tuto problematiku dal též do spojitosti s absencí procesních pravidel vztahujících se k procesnímu nástupci, užívání obecné úpravy nepovažuje za dostatečné. Ve zmíněných pasážích zejména kapitoly 4. a 5. zaujímá k řadě problémů vlastní postoj, který podporuje vcelku rozumnou a logickou argumentaci, což čtenáře zaujímajícího případně jiné postoje nutí k zamyšlení a tvorbě oponentury. Řadu argumentů zastánců oponentních názorů přitom přináší i sám autor, je si tak vědom spornosti nabízených řešení. V tomto ohledu práci oceňuji. Na druhou stranu i v odborné literatuře lze najít řadu dalších pojednání k diskuzním tématům, v nichž by bylo možno dohledat i další argumentaci autorem doposud nezvažovanou (v tomto ohledu není rešerše pramenů úplná, seznam literatury mohl být poněkud bohatší).

Za problematiku také považuji, že autor příliš nerozlišuje mezi jednotlivými soudními rozhodnutími a jejich významem pro zobecnění postupu aplikační praxe. Kromě toho, že z práce nevyplývá, zda dané konkrétní rozhodnutí je konečné, zda prošlo testem zákonnosti či dokonce ústavnosti apod., resp. zda bylo podrobeno přezkumu (a případně v jakém rozsahu a z jakých důvodů) Nejvyšším soudem nebo Ústavním soudem (viz opakovaná argumentace dvěma rozhodnutími odvolacího Vrchního soudu v Praze), vůbec autor ani nerozlišoval (nebo to alespoň v práci neuváděl), zda jde o jedno z mnoha rozhodnutí obecných soudů, anebo zda toto rozhodnutí prošlo připomínkovým řízením a bylo schváleno s nějakou právní větou k publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen Sb. rozh. tr.), kde pak pod konkrétním pořadovým číslem bylo též uveřejněno (tak např. odkazoval na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2016, sp. zn. 8 Tdo 972/2016, aniž by uvedl, že bylo uveřejněno pod č. 29/2017 Sb. rozh. tr.). Není tak např. zřejmé, proč autor v pojednání k problematice compliance programů poukazuje na usnesení Vrchního soudu v Praze pod sp. zn. 6 To 7/2017, ač k tomu máme rozhodnutí Nejvyššího soudu publikované pod č. 50/2020 Sb. rozh. tr., které zcela opomněl. Autor přitom bohužel pominul celou řadu publikovaných rozhodnutí, a to i těch, která se týkají témat jím rozebíraných, tato rozhodnutí neuváděl ani v práci samé, ani v seznamu judikatury (zejména jde o rozhodnutí č. 23/2016, č. 34/2017, č. 37/2019, č. 50/2020, č. 4/2021, č. 17/2022 a konečně č. 31/2023 Sb. rozh. tr.). Autor pominul i celou řadu důležitých rozhodnutí

Ústavního soudu, z nálezů zmínil jediný, který se navíc trestní odpovědnosti právnických osob bezprostředně nedotýká.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce byl splněn, autor představil současnou právní úpravu trestní odpovědnosti právnických osob v základních rysech, pozornost soustředil na otázku odpovědnosti právního nástupce, tuto problematiku představil a analyzoval, zaujal k problému vlastní kritický postoj.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomant zpracoval práci samostatně, využití zdroje poznání řádně označoval. Nejde o plagiát, vyšší míra shody je dána především citací právních norem a judikatury.
Logická stavba práce	K tomu je možno odkázat na pasáže uvedené shora, k uspořádání kapitol nemá oponent zásadní výhrady (snad vyjma rozdělení téže problematiky do kapitol č. 4 a 5).
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autor citoval z cizích prací standardním způsobem. Přehled použité literatury je na první pohled poměrně útlý, chybí řada zdrojů při pojednání na dané téma obvykle uváděných (ať už jde o alternativní učebnice a komentáře, odborné články, tak i o monografie). Při citaci cizích děl autor dodržoval jednotný formát, který v zásadě odpovídá ČSN ISO 690.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka analýzy je dostatečná.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je dobrá, jednotlivé kapitoly a podkapitoly jsou dobře vyznačeny, stejně tak je text vhodně členěn do odstavců. Autor v práci nevyužívala tabulky ani grafy.
Jazyková a stylistická úroveň	Z hlediska jazykového a stylistického je práce na slušné úrovni, místy autor styl ryze odborný nahrazuje stylem publicistickým, užívá občas i jakéhosi žargonu (především mi v práci vadilo, když ve spojitosti se sankcionováním neustále zaměňoval varianty slova „ukládat“ či „uložit“ za slova „udělovat“ či „udělit“, jež se mohou týkat poct, medailí, vyznamenání, práv nebo funkcí apod., nikoli však sankcí). Gramatické ani stylistické chyby se až na výjimky neobjevují.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě. Autor by se mohl při obhajobě zaměřit na otázku možného zakotvení procesního odrazu ustanovení § 10 TOPO o právním nástupnictví – jak by mohlo takové ustanovení být upraveno, jaká rizika by s tím byla spojena, zvláště bylo-li by možno proti rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení v prvním stupni brojit stížností jako řádným opravným prostředkem.
Navržený klasifikační stupeň	1-2 (podle ústní obhajoby)

V Praze dne 19.6.2024

JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.
oponent